

ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ УЧНІВ

- Що таке археологія?
- Для чого створюються музеї?
- До якого століття належить 1651р.?
- Це перша половина, середина чи друга половина століття?
- Наведіть будь – який рік 14 століття?
- Назвіть перший рік 15 століття

Успенський собор Києво – Печерської лаври було збудовано на 27-й рік від заснування монастиря в 1051 році. Обчисліть, коли його було збудовано.

$$1051 + 27 = 1078$$

Н.е.

1051

1078

27

Тема: Писемні джерела

ПЛАН УРОКУ

- 1. Які бувають історичні джерела.*
- 2. Про що повідомляють писемні джерела.*
- 3. Що таке архіви та навіщо вони потрібні.*

Очікувані результати:

- пояснювати, що таке писемні історичні джерела;
- наводити приклади писемних джерел, з яких можна дізнатися про давні часи;
- висловлювати судження щодо ролі архівів у збереженні пам'яті про минуле;
- розповідати про те, як історики дізнаються про минулі часи на основі писемних джерел.

Актуалізація опорних знань

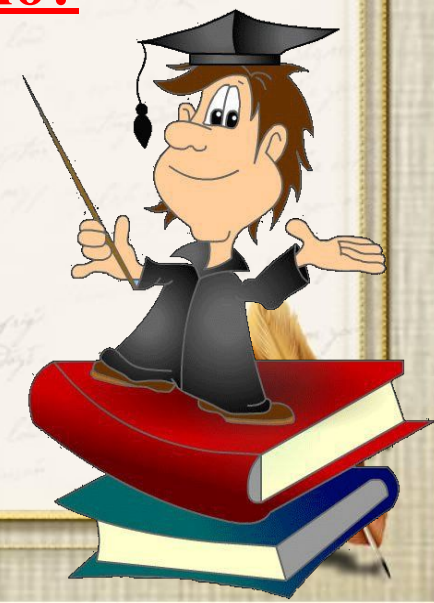
- Які види історичних джерел ми знаємо?
- **Наведіть приклади усних історичних джерел?**
- **Наведіть приклади речових історичних джерел**

Уявіть, що ви підіймаєтесь у гори і раптом бачите викарбуваний на скелі напис: «Я цар великий, цар царів, вирушив походом у сусідню країну. Вороже військо я розгромив, 6 тис. воїнів убив, 20 міст спалив, 10 тис. чоловіків і жінок у полон узяв, коней, верблюдів, овець без ліку викрав. Хто цей напис знищить, нехай покарають того грізні боги».

Про що розповість ученим це писемне джерело?

СЛОВНИКОВА РОБОТА

Історичні джерела - це пам'ятки минулого, за допомогою яких можна дослідити і вивчити історичні події.

Писемні джерела - ті, які існують у письмовому вигляді.

Палеографія - наука, що вивчає історію письма, матеріали для письма.

Документи - історичні писемні джерела.

Мемуари - особисто записані спогади людей.

Папірус - виготовлений із багаторічної водяної рослини матеріал для письма, який використовували давні єгиптяни.

Береста - верхній шар кори берези, який використовували на русі для письма.

Пергамент - матеріал для письма, виготовлений зі шкіри ягнят або телят.

Писемні джерела

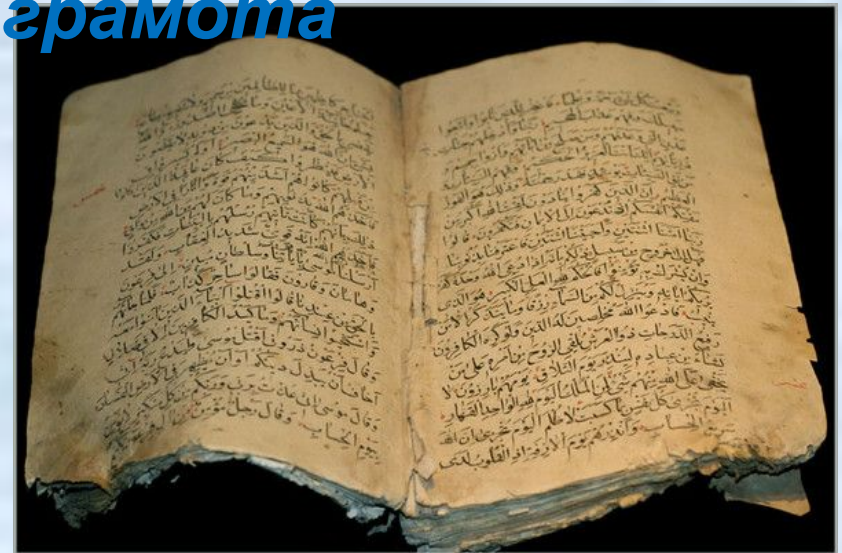
Манускрип

Берестяна
грамота

Глиняні таблички

Письмо на папірусі

Про що повідомляють писемні джерела
Читаючи текст С.42-43, складіть до нього
4 - 5 запитань. Поставте їх одне одному і
дайте відповіді.

Архів - місце, де зберігають, упорядковують і вивчають писемні джерела.

Архіви — це наукові установи. Співробітники архівів — архіваріуси вивчають походження і достовірність документів, систематизують їх для полегшення досліджень, порівнюють інформацію з різних джерел. Історик-дослідник не може написати історію без допомоги архіваріусів. Саме вони на прохання вчених шукають відповідні документи, за потреби перекладають та підготовлюють їх для читання, упорядковують збірки документів тощо.

Набуваємо практичних умінь

Розгляньте зображення С.44.

Опишіть побачене.

З'ясуйте рік появи джерела.

Як ви думаєте, а де можуть зберігатися такі цінні писемні джерела?

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України
Центральний державний історичний архів України

Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С.Пшеничного

Центральний державний науково – технічний архів України

Центральний державний архів – музей літератури і мистецтва України

Яке спільне слово зустрічається в назві всіх перелічених установ?
Що зберігають в архівах?

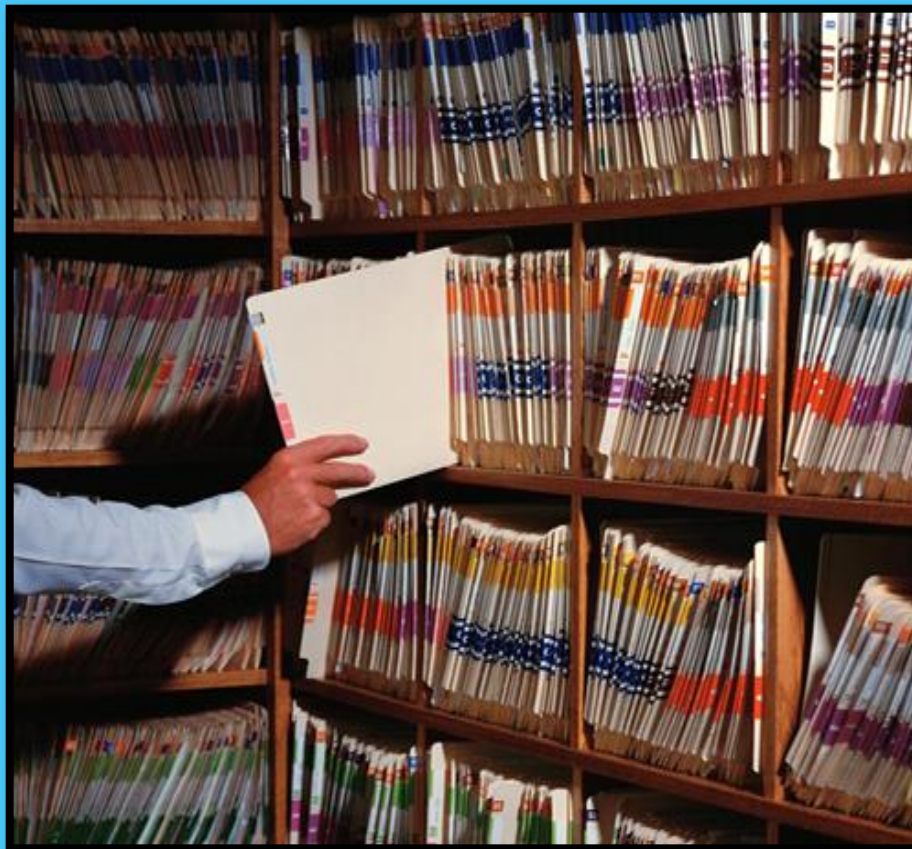

В архівах документи зберігаються
-в спеціальних шухлядах;
-при стабільній температурі та вологості;
-при відсутності прямого сонячного освітлення.

APXIB

Закріплення знань

1. Які бувають писемні джерела?
2. Про що ми можемо дізнатися з писемних джерел різних видів?
3. Як архіви допомагають історикам?
4. Які знання та вміння необхідні дослідникові, щоб використовувати писемні джерела для написання історії?
5. Що розповідає документ (С.45) про смерть Київського князя Олега у Х столітті? Чи можемо ми довіряти цій розповіді? Чому?

Домашнє завдання

1. **Опрацювати § 6;**
2. **Ст. 46 (Завдання 1-2).**

Дякую за увагу!

